

[Ministeren for Grønland.]

og der er allerede aftalt et møde herom. Allerede af den grund kan jeg ikke gå ind på alle disse lokale problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af statsbaneloven.

Valgt blev: *Hans Lund, Poul Dalsager, Andreas Hansen, Holst, Lundberg, Helge Nielsen, Eigil Schytt, Holmberg, Alfred Bøgh, Enggaard, Peter Larsen, Ninn-Hansen, Fanger, Stetter, Arne Larsen, Svend Lund og Bilgrav-Nielsen.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Det er meddelt mig, at *Else-Merete Ross* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om omnibus- og fragtmandskørsel med motorkøretøjer. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Else-Merete Ross* har vedkommende gruppe udpeget *Niels Helveg Petersen*, som herefter er valgt.

Medlemmer af folketinget *Poul Dam, Krog Hansen, Aksel Larsen og Sigsgaard* har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til støtte for produktion og beskæftigelse.

Udvalget angående forslag til lov om kirken i Grønland har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg vedrørende Danmarks bistand til udviklingslandene har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Jeg har herved den ære på mit partis vegne for det høje folketing at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til støtte for produktion og beskæftigelse.

Den tekniske og økonomiske udvikling har gennem de senere år rejst en række problemer for erhvervsvirksomheder overalt i verden, og ikke mindst i et forholdsvis lille land som Danmark har den internationale konkurrence vist sig meget følelig for en række industrigrene og enkeltvirksomheder. Meget tyder på, at der er risiko for en alvorlig afmatning i de internationale konjunkturer, og at denne situation vil stille meget store krav til produktionen, krav, som bl. a. vil medføre et kapitalbehov, som det vil være vanskeligt at tilgodese inden for det danske samfund. Den risiko for arbejdsløshed og produktionsnedgang, som dette medfører, må efter socialistisk folkepartis mening ses klart i øjnene, og man må i tide have truffet sådanne politiske beslutninger, at der undgås såvel et lokalt økonomisk tilbageslag til skade for det danske samfunds udvikling på alle områder som risikoen for, at udenlandske kapitalinteresser i en sådan periode skal få afgørende indflydelse på det danske erhvervsliv.

På denne baggrund har forslagsstillerne med forslaget ønsket, at regeringen skulle forberede en lovgivning, som muliggjorde en væsentlig statsindsats til støtte for produktion og beskæftigelse. Der er dels tale om en direkte indsats, som vil medføre et klart offentligt medansvar for dispositioner inden for erhvervslivet, dels ønske om ændringer af de retsregler, der med hensyn til bestemmelsesretten gælder for erhvervsvirksomheder.

Ethvert erhvervsliv må nødvendigvis baseres på beregninger over rentabiliteten, men det er næppe i overensstemmelse med samfundets interesse, hvis disse beregninger ensidigt skal gå ud fra det udbytte, der tilfalder kapitalejerne. Det samfundsmæssige

[Poul Dam.]

udbytte af en virksomhed omfatter ikke alene kapitalrenten, men også den i erhvervet indtjente arbejds løn, og ved beslutninger om en anden anvendelse af produktionsfaktorerne må der tages hensyn til såvel, hvilken arbejdsindtægt der kan opnås i de enkelte tilfælde, som hvilket udbytte kapitalen får.

Det nuværende system lægger imidlertid alle afgørelser hos kapitalens ejere og giver ingen plads hverken for almene samfundsinteresser eller for arbejdet som produktionsfaktor. Det er derfor rimeligt at få indført et andet system for beslutningsprocessen i erhvervsvirksomheder, og som et led heri har man i forslaget dels nævnt muligheden for statslig investering i aktieselskaber med fuld stemmeret, dels fremsat ønske om, at de, der beskæftiges i et aktieselskab, får indflydelse på lige fod med aktionærerne. Herigennem vil der for øvrigt være mulighed for at drage mere sagkundskab og mere varierede synspunkter ind i ledelsen af virksomhederne, og til yderligere støtte herfor foreslår man, at der oprettes et institut for produktionsrationalisering, som kan yde sagkyndig bistand ved den utvivlsomt nødvendige rationalisering og omlægning af det danske produktionsapparat.

Det må understreges, at forslagsstillerne ikke har noget ønske om at bidrage til opretholdelsen af urationelle og forældede virksomheder blot for at fastholde en vis beskæftigelse. Også af hensyn til beskæftigelsen er det væsentligt, at det danske produktionsapparat gøres så effektivt og konkurrencedygtigt som overhovedet muligt, men det er tvivlsomt, om det private erhvervsliv i Danmark, således som det i øjeblikket fungerer, er i stand til at gennemføre en sådan udvikling på en samfundsmæssigt rigtig og effektiv måde.

Der er derfor stillet forslag om, at virksomheder ikke skal kunne nedlægges, uden at der har været ført forhandlinger med det offentlige om en mulig statsovertagelse efter

et på forhånd fastsat vurderingsgrundlag. Der vil herigennem blive givet en vis sikkerhed for, at man ikke på grund af tilfældige ønsker om flytning af kapital lader nedlægge arbejdspladser, som på længere sigt ville være fuldt ud effektive og rentable. Ordningen ville ikke medføre nogen pligt for det offentlige til at overtage en hvilken som helst virksomhed, men alene sikre, at de samfundsmæssige interesser blev tilgode- set i alle væsentligere tilfælde. Det parlamentariske ansvar vil garantere, at det offentliges midler ikke anbringes i virksomheder, som ikke er levedygtige.

Det vil utvivlsomt blive fremført over for nogle af de tanker, som ligger bag det her fremsatte forslag, at de indeholder et angreb på ejendomsretten, således som denne er sikret i grundloven. Til disse tanker indvendinger vil jeg gerne knytte et par bemærkninger.

Grundlovens paragraf om ejendomsrettens ukrænkelighed stammer fra den første junigrundlov, og den situation, man på den tid ønskede at værne borgerne imod, var en ukontrollabel statsmagts indgreb over for den enkeltes eksistensgrundlag og bolig. Det var skygger fra en vilkårlig enevælde ude i Europa, som man søgte at besværges. Grundlovens fædre havde derimod ingen som helst tanke på den situation, som er opstået i dag, hvor „ejendomsretten“ i høj grad består af ejendomsret over produktionsmidler, enten direkte eller indirekte gennem kapitalbesiddelse, og det er højst tvivlsomt, om de samme grundlovsfædre ville have accepteret, at deres regler om ejendomsrettens ukrænkelighed skulle kunne benyttes som støtte for en teori, hvorefter ejendom giver en uantastet magt og uantastede profitmuligheder. En samfundsindgriben, som beskærer den ensidige magt, der knytter sig til kapitalbesiddelse, eller som beskærer profitmuligheder, angriber ikke de retsgoder, som junigrundloven ønskede at beskytte, nemlig den enkeltes bolig og eksistensgrundlag, og hvis man alligevel påberåber

[Poul Dam.]

sig grundlovsreglen, sker det på trods af, at reglen aldrig har haft til hensigt at beskytte interesser, som i dag står i modstrid til en sund og demokratisk samfundsudvikling.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 28. april, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om international omnibuskørsel m. v.

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om visse forholdsregler i henhold til De Forenede Nationers pagt.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om revisionen af statsregnskabet [af Bomholt m. fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om fremme af bevægeligheden på arbejdsmarkedet [af Guldborg m. fl.].

5) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om udflytning af den kgl. grønlandske handel [af H. C. Toft m. fl.].

Mødet hævet kl. 14⁵³.

60. møde.

Fredag den 28. april kl. 10.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændringer i lov om menighedsråd har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Chr. R. Christensen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvad agter ministeren at foretage sig for at afbøde de urimelige skattemæssige virkninger af den voldsomme opvurdering af jordrentejord i yderzonerne?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Statsrevisorerne har afgivet betænkning over statsregnskabet for finansåret 1965-66. Eksemplarer er omdelt.

Med skrivelse af 27. d. m. har udenrigsministeren fremsendt beretning til folketinget angående De Forenede Nationers 21. generalforsamling. Beretningen, hvoraf eksemplarer er tilstillet tingets medlemmer, vil blive optaget i Folketingstidende tillæg B.

Formanden: Da tinget ikke er beslutningsdygtigt, må jeg lade den første sag på dagsordenen, tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om international omnibuskørsel m. v., udgå til den kommende uge.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om visse forholdsregler i henhold til De Forenede Nationers pagt.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 75) findes i tidenden sp. 1403, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1109).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.